

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoCsp/55/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119213264
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8119213264.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu O. B., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v E. č. XXX, právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, proti žalovanému Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, na ul. Tomášikovej č. 48, IČO: 00 151 653, právne zastúpenému Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom v Košiciach, na ul. Bočnej č. 10, IČO: 36 863 017, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a primerané finančné zadostučinenie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 17.08.2020 č.k. 20Csp 171/2019-65 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Žalobcovi sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom určil, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o splátkovom úvere zo dňa 08.06.2007 v bode 1., časti I. Základné podmienky v znení „Poplatok za správu úveru: 60 Sk / mesačne a zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere zo dňa 08.06.2007, v bode 4., časti II. Záverečné ustanovenia v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že ich vzájomné právne vzťahy sa budú podľa § 262 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka“ sú neprijateľné. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 100 eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovaného zaviazal na náhradu trov konania žalobcovi v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca uzatvoril so žalovaným dňa 08.06.2007 zmluvu o splátkovom úvere. Na jej základe mu bol poskytnutý úver vo výške 50.000,- Sk (1.659,70 eur), ktorý sa zaviazal splácať v mesačných splátkach vo výške 1.407,- Sk (46,70 eur). Podľa dojednaní obsiahnutého v zmluve, poplatok za správu úveru predstavoval 60,- Sk mesačne a zmluvné strany si dohodli, že ich vzájomné vzťahy sa budú spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka.

3. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvných podmienok, tento je, vychádzajúc z ustanovení zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, daný. Na určení neprijateľnosti zmluvných podmienok má žalobca ako spotrebiteľ naliehavý právny záujem a to bez toho, aby musel tento naliehavý právny záujem na určení osobitným spôsobom preukazovať, pretože tento vyplýva najmä z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

4. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen

podmienka, ktorá je neprimeraná, ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s ratio legis zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Za neprijateľnú sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke dodané nie je a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa. Pre spotrebiteľa je vždy neprijateľné spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak, tieto sú poskytované a vykonávané vo vlastnom záujme dodávateľa. To platí aj pri poplatku za vedenie úverového účtu, keďže vedenie (správa) úverového účtu nepredstavuje samostatnú odplacnú službu dodávateľa klientovi, ale práve naopak slúži výhradne záujmom dodávateľa. Pri splácaní úveru veriteľovi slúži úverový účet v prvom rade účtovným, resp. zúčtovacím účelom veriteľa, ktorý prostredníctvom svojho vnútorného vedenia účtov vo vlastnom záujme sleduje stav plnenia úverového stavu dlžníkom. Naproti tomu spotrebiteľ, ktorý si pravidelne plní svoju povinnosť splácať úver - dlh, nie je na vedenie osobitného účtu veriteľom, s cieľom mať o splácaní úveru prehľad, odkázaný.

5. V tejto súvislosti sa poukázalo na rozhodnutie Vrchného Krajinského súdu Karlsruhe z 03.05.2011, podľa ktorého je pre spotrebiteľa vždy neprijateľné spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak tieto sú poskytované (vykonávané) vo vlastnom záujme dodávateľa

6. Pokiaľ ide o ďalšiu zmluvnú podmienku, podľa ktorej sa vzájomné právne vzťahy zmluvných strán mali spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, aj táto je neprijateľná. V danom prípade je nepochybné, že žalobca by nesúhlasil s takouto podmienkou po individuálnom dojednaní, keďže by jej uzatvorením vylúčil aplikáciu ustanovení o spotrebiteľských zmluvách, čo je v neprospech spotrebiteľa. Na takéto obchádzanie reagoval zákonodarca prijatím ustanovenia, podľa ktorého akékoľvek dohody, ktorých obsahom alebo účelom je vylúčenie aplikácie ustanovení o spotrebiteľských zmluvách, sú neplatné. Takáto podmienka zakladá značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

7. Pri posudzovaní, či sa v rámci spotrebiteľskej zmluvy nejedná o neprijateľnú podmienku, je nevyhnutné vychádzať z toho, že ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení a má spravidla na výber buď zmluvu vopred naformulovanú dodávateľom akceptovať so všeobecnými formulárovými klauzulami, alebo ju odmietnuť. Z pozície ochrany spotrebiteľa a naplnenia cieľov EÚ vo sfére vysokého záujmu na ochrane spotrebiteľa je potrebné takéto podmienky vyhlásiť za neplatné. Poplatok za správu úveru a dohoda o použití Obchodného zákonníka v danom prípade nie je možné považovať za individuálne vyjednané. Poplatok za správu úveru a dohoda o použití Obchodného zákonníka sú preto podľa súčasnej súdnej praxe považované za neprijateľné, lebo boli vopred zo strany žalovaného naformulované bez možnosti ovplyvnenia zo strany spotrebiteľa.

8. Podľa poslednej vety ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

9. V konaní bol základný predpoklad na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia preukázaný tým, že žalovaný ako predávajúci používaním neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve porušil svoju povinnosť podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať neprijateľné podmienky. Vzhľadom na formulárový charakter je pritom zrejmé, že v danom prípade to bol práve žalovaný, kto tieto ustanovenia pripravil a zakomponoval do spotrebiteľskej zmluvy. Za takejto situácie boli splnené podmienky k tomu, aby žalobcovi bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie.

10. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, tak pre žalobcu je primeraným finančné zadosťučinenie vo výške 100 eur. Táto čiastka sa považovala za primeranú s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobcu ako spotrebiteľa. Priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá vznikla konaním žalovaného, je určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý ako dodávateľ finančnej

služby závadne konal. Vzhľadom na okolnosti veci, ujmu, ktorá bola žalobcovi spôsobená (žalobca čiastočne uhradil poplatok za správu úveru), dobu, ktorá uplynula od uzavretia zmluvy a jej skončenia, za dôvodnú, primeranú a zodpovedajúcu všeobecnej predstave spravodlivosti sa považovala výška primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 eur. V prevyšujúcej časti bola preto žaloba žalobcu zamietnutá.

11. Za dôvodnú sa nepovažovala ani vznesená námietka premlčania nároku na primerané zadosťučinenie zo strany žalovaného. V tejto súvislosti sa poukázalo na právne závery vyplývajúce z rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach zo dňa 18.01.2017 vydaného vo veci 1Co 704/2015, podľa ktorého premlčacia doba ohľadne tohto nároku nemohla uplynúť, keďže toto právo vzniká až na základe rozhodnutia súdu.

12. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 ods.1 C.s.p.

13. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobcu bola v celom rozsahu zamietnutá. Ako dôvod uviedol, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca, keďže u tohto sudcu je daný dôvod jeho vylúčenia so zreteľom na jeho pomer k právnenému zástupcovi žalobcu. Brat sudcu Mgr. Z. K. už v priebehu sporu bol a aj v súčasnosti je zamestnaný ako advokátsky koncipient v Advokátskej kancelárii JUDr. Igora Šafranka. Medzi sudcom a zamestnancom právneho zástupcu protistrany nespochybniteľne existuje vzťah blízkych osôb (§ 116 Občianskeho zákonníka). Je úplne irelevantné na akej pracovnej pozícii je brat sudcu zaradený, rovnako tak nemôže mať žiaden význam, či a ako na konkrétnom spore aktívne participuje. V prípade autorstva písomných podaní by navyše išlo aj o okolnosť efektívne neprevertiteľnú. Zákonnú koncepciu „pomeru k zástupcovi“ nemožno predsa zredukovať len na osobu advokáta JUDr. Šafranka. Naopak, musí sa vzťahovať na všetky osoby, ktoré pod jeho hlavičkou reálne pôsobia. Jedinou rozhodujúcou okolnosťou tak je, že brat konajúceho sudcu je súčasťou tímu advokátskej kancelárie, ktorá zastupuje protistranu a má tak bezprostredný a eminentný záujem na jej procesnom úspechu.

14. Napadnutým rozsudkom, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, došlo k extrémne príkremu a flagrantnému porušeniu práva žalovaného na spravodlivé súdne konanie, predovšetkým jeho postulátov právnej istoty, zákazu prekvapivých rozhodnutí a riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Integrovanou súčasťou práva na spravodlivý proces je, že strana má počas celého sporu možnosť argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu. Súd nevyužil možnosť podľa ust. § 168 a nasl. Civilného sporového poriadku a nenariadil pred prvým pojednávaním predbežné prejednanie sporu. Ide síce o fakultatívny procesný inštitút, určite to však nemôže znamenať, že by úvaha súdu o jeho uplatnení mohla byť úplne svojoľná a založená na ignorovaní konkrétnych procesných okolností predurčujúcich jeho význam pre procesné práva strán. Súd predovšetkým flagrantne porušil povinnosti vyplývajúce z ust. § 181 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého po úkonoch podľa ods. 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu. Ani raz počas meritórneho pojednávania konajúci sudca nevyjadril svoje stanovisko ku skutkovému základu sporu, ani neuviedol predbežné právne posúdenie a neučinil tak ani po explicitných prednesoch právneho zástupcu žalovaného, že skutkový základ žaloby je neurčitý, neúplný a sporný. Súd takto protiprávne rezignoval na aplikáciu procesnoprávných inštrumentov, ktoré sú výslovne dezignované na predchádzanie prekvapivým rozhodnutiam. Výroky, ktoré sú výsledkom takéhoto vadného procesného postupu, nemôžu za žiadnych okolností obstať ako spravodlivé a zákonné. Súd neaplikoval ani postup podľa ust. § 150 ods. 2 C.s.p., hoci na to, najmä so zreteľom na výhrady žalovaného k obsahu skutkového základu sporu rozhodne bol daný legitímny dôvod.

15. Napadnutý rozsudok je absolútne nepreskúmateľný, keď v rozpore so všetkými požiadavkami postulovanými najvyššími súdnymi autoritami pri interpretácii tohto aspektu práva na spravodlivé súdne konanie, súd úplne rezignoval na vyrovnanie sa so zásadnými argumentmi žalovaného, ktoré vzniesol proti procesným nárokom žalobcu, viaceré rozhodujúce skutočnosti nechal úplne nepovšimnutými alebo sa s nimi vyporiadal spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s nárokmi kladenými na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. V priebehu celého konania žalovaný poukazoval na celkový kontext žaloby, ktorou sa žalobca po viac ako desaťročí domáha zadosťučinenia, pričom však nie je schopný zrozumiteľne

sformulovať jeho základné predpoklady. Naopak, žalobca bez zábran za finančné zadostučinenie vydáva sumu nad rámec istiny úveru, teda bezostyšne mieni doceliť stav, aby žalovaný po viac ako desaťročí bol zbavený zákonne získanej odplaty za poskytnutie úveru. Nielenže jeho žaloba by po práve nemala vôbec obstať, ale v kontexte všetkých okolností je aj výsostne špekulatívna, oportunistická a šikanózna. Je prejavom nemorálnosti a zneužitia práva, ktorému by rozhodne nemala prislúchať právna ochrana.

16. Celá argumentácia súdu prvej inštancie je vystavená na odvolávaní sa na zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa účinný odo dňa 01.07.2007, resp. na citácii súdnych rozhodnutí zaoberajúcich sa týmto zákonom. Prvoinštančný súd však úplne odignoroval, že posudzovaný zmluvný vzťah bol uzatvorený pred účinnosťou tohto právneho predpisu, pričom nezrejmal, čo by malo tvoriť základ takejto bezprecedentnej retroaktivity v rozpore so základnými hodnotami vyspelého právneho štátu. Z ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka zreteľne vyplýva, že neprijateľné zmluvné podmienky sú postihnuté sankciou neplatnosti. Ak sa teda subjekt domáha určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, je to to isté, ako keby jeho žalobná požiadavka smerovala k určeniu jej neplatnosti. Na takéto žalobné návrhy je výslovne určené ust. § 137 písm. d) C.s.p., podľa ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

17. V individuálnom spotrebiteľskom spore iniciovanom žalobou, ktorá je zásadne prostriedkom slúžiacim na ochranu konkrétneho ohrozeného alebo porušeného subjektívneho práva žalobcu, prichádza do úvahy vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky iba v prípade, ak jej obsah akýmkoľvek spôsobom dopadá alebo má vplyv na právo, na ochranu ktorého je taký spor vedený. Vyjadrené inak, súd môže posudzovať a následne prípadne určiť za neprijateľnú iba takú zmluvnú podmienku, ktorá je relevantná pre žalobcom konkretizované právo, ktorého ochrany sa domáha. Okrem iného ide o projekciu dlhodobou ustálenou judikatúrnou praxou Súdneho dvora Európskej únie, že prieskum spotrebiteľskej prijateľnosti musí vždy zohľadňovať všetky okolnosti vlastné konkrétnemu prípadu. To znamená zohľadniť všetky aspekty konkrétneho individualizovaného zmluvného vzťahu medzi konkrétnymi osobami, ako i konkrétneho kontraktčného procesu, ktorý viedol k jeho vzniku. V opačnom prípade, ak ide o podmienku, ktorá nie je prepojená na konkrétne subjektívne právo spotrebiteľa, teda nezávislú od okolností konkrétneho prípadu, je možné iba konanie o abstraktnej kontrole (§ 301 a nasl. C.s.p.). V prípade žalobcu však nič nezodpovedá tomu, že sledoval ochranu akéhokoľvek svojho subjektívneho práva v spojitosti s napadnutými zmluvnými podmienkami o poplatku a o voľbe Obchodného zákonníka. Predovšetkým netvrdil a nešpecifikoval, aká nerovnováha nimi mala byť zavedená do záväzkového vzťahu so žalovaným, ako bol dotknutý na svojich právach a predovšetkým v čom malo spočívať zásadné zhoršenie jeho postavenia oproti stavu, keby takých zmluvných podmienok v zmluve so žalovaným nebolo.

18. Napadnutý rozsudok ďalej absolútne ignoroval, že prieskumu spotrebiteľskej prijateľnosti zmluvného dojednania musí najprv predchádzať ustálenie, či je taký prieskum vôbec dovolený, teda či nie je prítomná niektorá so zákonom výslovne regulovaných okolností, ktorá vylučuje podrobiť zmluvnú podmienku testu prijateľnosti. V rozsahu, v akom sa žalobca domáha určenia neprijateľnosti zmluvného ustanovenia upravujúceho poplatok za správu úveru, tu pritom takáto výluka nepochybne existuje. Ide totiž o cenové dojednanie. Ak je splnená podmienka transparentnosti cenového dojednania, o čom v tomto konkrétnom prípade nemôže byť žiadna pochybnosť, keďže je prehľadne uvedené hneď v úvode v článku nazvanom Základné podmienky zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 08.06.2007, ďalší prieskum už nie je dovolený.

19. V prípade preskúmvanej zmluvnej podmienky o voľbe Obchodného zákonníka rovnocenná výluka takisto nepochybne existuje. Zmluvné podmienky zodpovedajúce platnému právu sú preto vylúčené zo súdnej kontroly prijateľnosti ako výslovne judikoval Súdny dvor Európskej únie. Súdom prvej inštancie posudzovaná zmluvná podmienka nie je ničím iným ako zmluvnou replikou ust. § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka. Zákonná úprava teda výslovne dovoľuje dohodu zmluvných strán, ktorou sa na ich zmluvný (záväzkový) vzťah založí pôsobnosť Obchodného zákonníka. Takáto dohoda nie je vylúčená ani pre oblasť spotrebiteľských právnych vzťahov. Takáto dohoda nie je ani v rozpore so záujmami ochrany spotrebiteľa, keďže prípadné konflikty občianskoprávnej a obchodnoprávnej regulácie rieši ust. § 52 ods. 2 in fine Občianskeho zákonníka favorizáciou noriem občianskoprávných. V nespochybniteľnej legislatívnej realite, ktorá v prípade vzájomného konfliktu občianskoprávnej a obchodnoprávnej reglementácie kogentne favorizuje tú prvú z označených, neprichádza znevýhodnenie spotrebiteľa ani

len hypoteticky do úvahy, keďže je explicitne zákonne riešené v prospech občianskoprávnej regulácie. Napádané zmluvné dojednanie o voľbe Obchodného zákonníka tento účinok nijako nevyklúčovalo, ani neobmedzovalo a preto je aj pojmovo vylúčené, aby samo o sebe mohlo znevýhodňujúco pôsobiť na hmotnoprávne postavenie spotrebiteľa.

20. Vo vzťahu k žalobnému návrhu na určenie neprijateľnosti poplatku za správu úveru žalovaný akcentoval, že žalobca neprijateľnosť napádaného zmluvného ustanovenia odôvodňoval výlučne tvrdením, že nemohol zistiť, aké plnenia a akého účelu boli za daný poplatok poskytnuté. Neopodstatnenosť tejto žalobnej argumentácie však jednoznačne vyplýva z rozhodovacej činnosti Súdneho dvora EÚ, ktorý v rozsudku zo dňa 03.10.2019 vo veci C-621/17 uviedol, že ustanovenia článku 4 ods. 2 a článku 5 Smernice Rady 93/13/EHS, podľa ktorých musia byť zmluvné podmienky formulované jasne a zrozumiteľne, sa majú vykladať v tom zmysle, že z nich nevyplýva povinnosť podrobne špecifikovať všetky služby poskytované ako ich protihodnota. Rovnako akcentoval, že článok 3 ods. 1 Smernice 93/13/EHS pojednávajúci o neprijateľnosti individuálne nedojednávanej podmienky iba v prípade, ak spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, sa má vykladať tak, že zmluvná podmienka, ktorá sa týka poplatkov a ktorá neumožňuje jednoznačne určiť konkrétne služby poskytované ako protihodnota, v zásade nespôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu. Súd prvej inštancie namiesto recentnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorou je jednoznačne viazaný, sa svojvoľne a nepochopiteľne odvolal na takmer 10 rokov staré rozhodnutie provinčného všeobecného súdu v Nemecku bez akejkoľvek relevancie na našom území.

21. Vo vzťahu k druhej napádanej zmluvnej podmienke o voľbe Obchodného zákonníka, žalovaný poukazoval na najnovšie rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-81/19 zo dňa 09.07.2020, v ktorom tento súd opätovne nemenne a jednoznačne postuloval, že zmluvná podmienka reflektujúca zákonnú úpravu nemôže byť neprijateľná, pričom osobitne zdôraznil, že toto pravidlo sa vzťahuje nielen na kogentné, ale aj na dispozitívne ustanovenia. Z rozsudku súdu prvej inštancie nie je možné zistiť, na akom základe sa konajúci súd rozhodol nerešpektovať takéto jednoznačné a konštantne prízvukované závery najvyššej súdnej autority, ktoré plne potvrdzujú správnosť obrany žalovaného o neprípustnosti súdneho prieskumu tohto normatívnu reguláciu plne odrážajúceho zmluvného dojednania.

22. Extrémna justičná svojvôľa je najmarkantnejšia pri výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 100 eur. Napadnutý rozsudok ani len neuvádza, aká právna norma účinná v čase posudzovaného právneho úkonu, teda dňa 08.06.2007 mala byť základom uloženej povinnosti. Právnym základom žaloby domáhajúcej sa finančného zadosťučinenia z údajných nedostatkov zmluvy uzavretej dňa 08.06.2007 nemôže byť právna norma, ktorá nadobudla účinnosť až následne, a teda v čase uzatvorenia namietanej zmluvy nebola súčasťou platného práva. Nič nie je vzdialenejšie ideám spravodlivosti ako svojvoľne konajúci súd, ktorý na preukázanie dôvodnosti sankcie nie je schopný konkretizovať žiadne verifikovateľné kritérium, z ktorého vyvodil jej výšku ako bola premietnutá do enunciatu napadnutého rozsudku.

23. Niet žiadnej pochybnosti, že právo na zaplatenie zadosťučinenia podlieha ako právo majetkovej povahy premlčaniu (§ 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Keďže zákon č. 250/2007 Z.z. nezavádza žiadne osobitné pravidlá jeho premlčania, je potrebné použiť všeobecnú občianskoprávnú reguláciu. V tomto smere je plne namieste aplikácia záverov artikulovaných judikatúrou vo vzťahu k čo do povahy aj účinkov najbližšiemu právnemu inštitútu, ktorým je právo na primerané zadosťučinenie v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Skutočnosťou, z ktorej žalobca vyvodzuje žalobný nárok, je použitie údajne neprijateľných zmluvných podmienok v zmluve o splátkovom úvere zo dňa 08.06.2007. Ak by sa hypoteticky pripustilo, že do zmluvy boli naozaj zakomponované neprijateľné zmluvné podmienky, časovým okamihom, keď došlo k zásahu do práv spotrebiteľa, by bolo uzavretie zmluvy uvedeného dňa 08.06.2007. Premlčacia doba potom v zmysle judikatúry začala plynúť nasledujúceho dňa 09.06.2007 a skončila uplynutím troch rokov dňa 09.06.2010. Keďže žaloba bola podaná až dňa 20.08.2019, k začatiu súdneho konania došlo úplne zjavne aj po uplynutí premlčacej doby, čo plne opodstatňuje záver o premlčaní príslušného žalobného nároku.

24. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

25. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

26. Pokiaľ ide o žalovaným namietanú zaujatosť sudcu JUDr. M. K.a, žalovaný z tých istých dôvodov ako sú uvedené v jeho opravnom prostriedku, vzniesol námietku zaujatosti v priebehu konania. O tejto námietke zaujatosti právoplatne rozhodol Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 12.12.2019 č.k. 12NcC 8/2019-34, ktorým vyslovil, že sudca Okresného súdu Prešov JUDr. M. K. nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

27. Ani ďalšie námietky žalovaného nemožno považovať za opodstatnené.

28. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom odmietnutia spravodlivosti.

29. Na rokovaní Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, ktoré sa uskutočnilo 03. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p.“.

30. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, je potrebné považovať za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napr. vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém, prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok justičný omyl.

31. Je nevyhnutné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

32. Odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých prvoinštančný súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s ust. § 220 ods. 2 C.s.p.

33. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, prebral a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Pod procesným postupom sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti

na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

34. Podľa ust. § 181 ods. 1,2 C.s.p., po vyvolaní veci a úkonoch podľa § 180 žalobca prednesie podstatný obsah žaloby a vyjadrení podľa § 167. Žalovaný má právo vyjadriť sa k prednesu žalobcu. Strana môže odkázať na svoje písomné podanie. Po úkonoch podľa ods. 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

35. Vyššie uvedené ustanovenie je praktickým prevzatím už skôr platnej úpravy, podľa ktorej súd má eliminovať jav svojho pre strany prekvapujúceho rozhodnutia za pomoci ich upozornenia na možnosť použitia dosiaľ nepoužitého ustanovenia právneho predpisu, pokiaľ takéto ustanovenie považuje za relevantné a poskytnutia tiež možnosti, aby sa k možnému použitiu takéhoto ustanovenia vyjadrili. V prejednávanej veci pri rozhodovaní o veci samej prvoinštančný súd vychádzal z ustanovení tých právnych predpisov, z ktorých pri podávaní svojej žaloby vychádzal aj samotný žalobca. Za takýchto okolností vydaný rozsudok nemožno označiť za prekvapivý.

36. Navyše, a to je potrebné osobitne zdôrazniť, predmetom konania bolo určenie neprijateľnosti dvoch zmluvných podmienok uvedených v Zmluve o splátkovom úvere zo dňa 08.06.2007 a nárok na primerané finančné zadosťučinenie vyplývajúce z týchto neprijateľných podmienok. Tieto zmluvné podmienky boli výslovne uvedené v zmluve o splátkovom úvere a medzi stranami sporu nebolo sporné ich znenie, teda obsah týchto zmluvných podmienok. Sporným bolo len to, či tieto zmluvné podmienky mali charakter neprijateľných zmluvných podmienok alebo nie.

37. Pokiaľ ide o možnosť vysloviť neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve, ktorá bola uzavretá pred účinnosťou zákona č. 568/2007 Z.z., táto je daná. Právna úprava spotrebiteľských zmlúv bola do Občianskeho zákonníka včlenená zákonom č. 150/2004 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.04.2004. Okrem vymedzenia pojmov spotrebiteľskej zmluvy, dodávateľa a spotrebiteľa, sa zakotvuje všeobecná zásada nepoužívať v spotrebiteľských zmluvách neprijateľné podmienky a príkladmo je upravený aj výpočet prípadov neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve a tiež ich následok v podobe ich neplatnosti (§ 52 ods. 1 až ods. 3, § 53 ods. 1, ods. 3 písm. a) až j) a ods. 4 Občianskeho zákonníka). To znamená, že Občiansky zákonník v čase vzniku zmluvy, ktorá je predmetom sporu (08.06.2007) už upravoval spotrebiteľské zmluvy vrátane neprijateľných zmluvných podmienok. Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 568/2007 Z.z. účinná od 01.01.2008 okrem iného širšie vymedzila pojem spotrebiteľskej zmluvy tak, aby sa odstránil stav zúženej aplikácie smernice a pokiaľ ide o úpravu neprijateľných podmienok, len rozšírila ich okruh o ďalšie prípady. Keďže uvedená novela žiadne zásadné zmeny nepriniesla, bolo možné neprijateľnosť zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vysloviť už aj pred účinnosťou zákona č. 568/2007 Z.z. Ak by tomu malo brániť vymedzenie pojmu spotrebiteľskej zmluvy v pôvodnej právnej úprave, ktorá za spotrebiteľskú zmluvu považovala len odplatné zmluvy, ktoré sa uzatvárali podľa 8. časti a podľa § 55 a nasl. Občianskeho zákonníka, v tejto súvislosti je potrebné poukázať na ust. § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb., podľa ktorého spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté nielen podľa Občianskeho zákonníka, ale aj podľa Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Takýmto kritériám sporná úverová zmluva nepochybne vyhovuje, a preto treba mať za to, že už v čase jej vzniku išlo o spotrebiteľskú zmluvu.

38. Pomerne široká ochrana spotrebiteľov je garantovaná aj Smernicou Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, na ktorú odkazuje i ust. § 879g Občianskeho zákonníka. Ide o smernicu všeobecnej povahy a jej aplikácia prichádza do úvahy vždy, ak daný vzťah neupravuje vnútroštátna právna norma, prípadne bude aplikovaná popri osobitnej právnej úprave.

39. Z ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy možno vyvodit' povinnosť dodávateľa, podľa ktorej nesmie v spotrebiteľských zmluvách používať neprijateľné podmienky, čomu korešponduje právo spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Ako procesný prostriedok ochrany tu slúži práve žaloba o určenie

neprijateľnosti zmluvnej podmienky. V takomto spore je potom nositeľom hmotného oprávnenia, o ktoré v konaní ide, ten subjekt, ktorý vystupuje v zmluve ako spotrebiteľ a nositeľom povinnosti subjekt vystupujúci v zmluve ako dodávateľ. Žalobca je tak nositeľom hmotného oprávnenia, o ktoré v konaní ide a teda má v tomto konaní vecnú aktívnu legitímáciu. V prípade žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky z hľadiska vecnej legitímácie nemá právny význam zánik záväzku splnením dlhu. Podaná žaloba vychádza zo zákonnej požiadavky, podľa ktorej spotrebiteľské záväzky nesmú zásadne obsahovať neprijateľné zmluvné podmienky. To sa okrem iného prejavuje v povinnosti dodávateľa nepoužívať v spotrebiteľských zmluvách neprijateľné podmienky. V tomto prípade nejde o nárok z právneho vzťahu, ktorého právnym dôvodom je zmluva, teda nárok vyplývajúci zo zmluvy, ale o nárok, ktorý vyplýva priamo zo zákona. V konaní o neprijateľnosť zmluvnej podmienky zánik záväzku splnením nemôže mať žiaden vplyv na žalobcom uplatnený nárok a teda ani na jeho vecnú legitímáciu. Opačný názor by v podstate znamenal odňatie možnosti spotrebiteľovi domáhať sa práva na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách žalobou na súde, čo odporuje článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj Smernici Rady č. 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

40. Cieľom žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je len to, aby individuálny spotrebiteľ bol chránený pred záväzkom voči nekalej podmienke uvedenej v spotrebiteľskej zmluve, ale obsahom je aj povinnosť dodávateľa nepoužívať ďalej nečestnú zmluvnú podmienku, najmä neuplatňovať z nej plnenie na súde a neprijímať plnenia z takejto podmienky. Účelom žaloby je aj pôsobiť ako odstrašujúci prostriedok voči dodávateľom so zámerom predchádzať nečestným zmluvným podmienkam. Význam vyslovenia konkrétnej neprijateľnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vo výroku rozsudku je tiež v tom, aby dodávateľ nútil k náprave tohto stavu vo forme zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom nielen vo vzťahu k individuálnemu spotrebiteľovi, ale aby upustil od jej používania vo formulárových zmluvách voči všetkým spotrebiteľom. Tým sa zároveň napĺňa dosiahnutie cieľa sledovaného Smernicou zabrániť neustálemu používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky zo strany dodávateľov. Hoci aj v tomto prípade výrok právoplatného rozsudku pôsobí len medzi stranami sporu (§ 228 ods. 1 C.s.p.), jeho účinky nepochybne presahujú tento zákonom vymedzený rámec a majú oveľa širší rozmer, než len zaväzovať strany sporu. Okrem toho, právoplatný rozsudok, ktorým súd vo výroku určí neprijateľnosť zmluvnej podmienky, nebude len vnútornou satisfakciou pre spotrebiteľa, ale sa ním zároveň vytvára zákonný predpoklad pre uplatnenie sankcie voči dodávateľovi za to, že porušil svoju povinnosť, a to v podobe práva spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. Potreba pripustiť žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky z tohto dôvodu sa zvyšuje najmä vtedy, ak dodávateľ v úverovej zmluve nielenže použil neprijateľnú zmluvnú podmienku, ale ju aj reálne voči spotrebiteľovi uplatnil.

41. V zákone č. 250/2007 Z.z. v prechodnom ustanovení § 29 je upravené pravidlo, podľa ktorého konania začaté do 30. júna 2007 sa dokončia podľa doterajších predpisov. Tento súdny spor sa začal podaním žaloby dňa 20.08.2019, a preto je potrebné na vec aplikovať právnu úpravu zákona č. 250/2007 Z.z. a nie zákona č. 634/1992 Zb. Opačný výklad by znamenal poškodenie spotrebiteľov v tom zmysle, že širšiu ochranu by požívali len tí spotrebiteľia, ktorých právne vzťahy vznikli za účinnosti zákona č. 250/2007 Z.z., čo je neprípustné. Aplikujúc režim zákona č. 250/2007 Z.z. je potom nutné použiť jeho ustanovenie § 3 ods. 5, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

42. Ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku

rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žiadnu inú podmienku, t.j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia) je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické dokazovanie, či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritéria, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu stanovil rozsah finančného zadosťučinenia.

43. Vo vzťahu k poplatku za správu úveru je potrebné poukázať na ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa použijú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka bolo prijaté zákonom č. 102/2014 Z.z. s účinnosťou od 13.06.2014 s prechodným ustanovením § 879p Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovením § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13.06.2014.

44. Ak dodávateľ využíva spoplatnenie konkrétnych úkonov alebo služieb, môže na spotrebiteľa prenášať len také nákladové bremeno, ktoré bude sledovať prospech spotrebiteľa v prevažnej miere. Ak poskytovateľ úveru má riadne s odbornou starostlivosťou poskytovať úvery, teda podnikáť podľa svojho licencovaného predmetu podnikania, nemôže poskytnúť úver bez toho, aby tento úver následne aj spravoval. Ide teda o činnosť, ktorá je pre poskytovateľa úveru nevyhnutná na to, aby mohol mať prehľad o realizovaných platbách zo strany spotrebiteľa, a teda o výške svojej pohľadávky voči spotrebiteľovi. Správa úveru v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa, a preto predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.

45. Právne bezvýznamný je poukaz na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-621/17 zo dňa 03.10.2019. Tento rozsudok sa týkal výkladu Smernice Rady 93/13/EHS vo vzťahu k maďarskému právu a nie k právu platnému na území Slovenskej republiky. Navyše v tomto rozhodnutí Súdny dvor EÚ v súvislosti s výkladom článku 4 ods. 2 a článku 5 Smernice Rady 93/13/EHS vyslovil len to, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm. Aj z tohto rozhodnutia vyplýva, že musí ísť o služby poskytované spotrebiteľom ako protihodnota súm obsiahnutých v zmluve o úvere. Teda musí ísť o služby sledujúce záujmy spotrebiteľa a nie dodávateľa. Explicitne je to vyjadrené v ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné zmluvné podmienky sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

46. Rovnako nie je možné stotožniť sa s tvrdením žalovaného, podľa ktorého zmluvná úprava o voľbe Obchodného zákonníka nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Podľa dojednania obsiahnutého v zmluve, vzájomné právne vzťahy sa mali v súlade s ust. § 262 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Je teda nepochybné, že ustanoveniami Obchodného zákonníka sa mali riadiť všetky vzťahy medzi žalobcom a žalovaným bez akýchkoľvek výnimiek. Obchodný zákonník pritom úpravu neprijateľných zmluvných podmienok neobsahoval. Cieľom dojednania o výlučnej aplikácii ustanovení Obchodného zákonníka zo strany žalovaného bolo znemožnenie aplikácie právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa na vzniknutý právny vzťah.

47. Okrem vyššie uvedeného, novela Občianskeho zákonníka účinná od 01.04.2015 doplnila ustanovenie § 52 ods. 2 o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá

prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu. Tento záver priamo vyplýva nielen z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.04.2015 vydaného vo veci 3MCdo 14/2014, ale aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.05.2015 vydaného vo veci 8MCdo 13/2014.

48. Podľa ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

49. V ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka je obsiahnuté všeobecné pravidlo, podľa ktorého v prípade uzatvárania spotrebiteľských zmlúv treba dodržiavať právnu úpravu spotrebiteľských zmlúv. Toto pravidlo má pôsobiť aj preventívne, teda slúži na vyjadrenie toho, v akom zmysle má dodávateľ pripravovať podmienky spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sú v zákone zakotvené pre uzatváranie konkrétnych spotrebiteľských zmlúv. Týchto zákonom ustanovených podmienok sa spotrebiteľ nemôže vopred vzdať. Preto by bolo neplatné aj také dojednanie v spotrebiteľskej zmluve, v ktorej by spotrebiteľ dal súhlas na neakceptovanie zákonom ustanovenej podmienky, či obchádzanie niektorej neprijateľnej podmienky, a to by v konečnom dôsledku zhoršilo jeho zmluvné postavenie. Podmienky spotrebiteľských zmlúv upravené v zákone sú vo vzťahu k spotrebiteľovi kogentné, keďže nepripúšťajú odchýlnu úpravu, ktorou by sa zhoršilo postavenie spotrebiteľa. Dojednanie použitia ustanovení Obchodného zákonníka na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, za situácie, ak v súlade s ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, na tieto právne vzťahy sa vždy musia prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Súd prvej inštancie preto správne postupoval, ak takúto zmluvnú podmienku vyhlásil za neprijateľnú.

50. Správnym je i rozhodnutie v časti o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 eur. Ako to už bolo skôr konštatované, k uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde vyplynie až z rozhodnutia vydaného vo veci samej. Pred vydaním takéhoto rozhodnutia preto ani neprichádza do úvahy začatie plynutia premlčacej doby. V opačnom prípade by to totiž znamenalo, že premlčacia doba uplynie, tak ako na to poukazuje žalovaný, ešte pred naplnením základného predpokladu pre jeho priznanie, ktorým je úspech spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

51. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od uzatvárania zmlúv obsahujúcich neprijateľné zmluvné podmienky a jednak ho treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa nedopustí v takej intenzite. Konanie žalovaného, ktorý do zmluvy naformuloval dve neprijateľné zmluvné podmienky, nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Žalobca taktiež aj s prihliadnutím na postoj žalovaného v spore, v ktorom spochybňoval dôvodnosť žaloby, bol po dlhší čas nedôvodne vystavený psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty. Pritom je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný naformulovaním neprijateľných zmluvných podmienok do zmluvy.

52. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritéria, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 100 eur, tak ako to správne určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednávani zmluvy závadne konal. Spotrebiteľ nie je povinný preukázať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože

zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď spotrebiteľ sa úspešne domohol ochrany svojich práv. Žalobca sa v tomto prípade úspešne domohol svojho práva a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

53. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok, s výnimkou nenapadnutého výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, ako vecne správny potvrdil.

54. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C.s.p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalobcoví v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

55. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).